

A Kúria a Dr. Stefán Éva ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Csermely Tibor ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés iránt a Nyíregyházi Munkaügyi Bíróságnál 2.M.588/2007. szám alatt indított és másodfokon a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 4.Mf.22.244/2010/5. számú közbenső ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán eljárva - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

k ö z b e n s ő í t é l e t e t:

A Kúria a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 4.Mf.22.244/2010/5. számú közbenső ítéletét hatályában fenntartja. Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget. Kötelezi a alperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 36.000 (harminchatezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket. A felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli. **I n d**

o k o l á s

A felülvizsgálati eljárásban is irányadó tényállás szerint a felperes 2003.július 4-től kezdődően állt az alperes alkalmazásában állatfelhajtó munkakörben, majd 2003. november 1-től kezdődően az alperes erő- és munkagépkezelői feladatok ellátásával bízta meg. A felperes a gépkezelői tevékenységek végzéséhez szükséges jogosítvánnyal nem rendelkezett, a „betanítását” 3 napon keresztül N.F. munkatársa végezte, olyan módon, hogy a felperes figyelemmel kísérte az általa végzett tevékenységet. 2003. november 8-án az alperes jogelődjének, az A. Kft-nek a szakosított szarvasmarha telepén a felperes a forgalmi rendszámú T. típusú M. erőgéppel vontatott és lehajtott W. típusú bálaszéletelő géppel takarmánykiosztást végzett. A gépjárműszerelvény haladása közben a bálaszéletelő gépben lévő bála elakadt. A felperes megállt a szerelvénnel abból a célból, hogy az elakadás okát megszüntesse. Az erőgépből úgy szállt ki, hogy annak motorját nem állította le, a vontatott jármű hajtását végző teljesítményt leadó tengely (T. tengely) és kardántengely hajtását nem választotta le az erőgép motorjáról. Utólag már nem állapítható meg, hogy a bálaszéletelő gépen levő egyik, ezt a célt szolgáló hidraulikus vezérlőkar segítségével a vágási műveletet leállította-e vagy pedig ezt is működő állapotban hagyva nyitotta fel a bálaleszorító rácsot a másik hidraulikus vezérlőkar segítségével. Ezt követően a vágóteret körülvéő vázszerkezetre felmászott abból a célból, hogy az elakadt bálák közül az egyiket lábbal megmozdítsa. E művelet közben a vázszerkezeten lévő lába megcsúszott és egyensúlyát veszítve a bal lábával becsúszott a vágókés és a bála közé. Az eséstől működésbe hozott, vagy már korábban is működésben levő vágókés a felperes bal lábfejét levágta. A felperes ezt követően tisztázatlan körülmények között a vágási műveletet leállította és segítséget kért. Az erőgépet a helyszínre érkező munkatársa állította le. A felperes a

baleset következtében 50%-os mértékű munkaképesség csökkenést szenvedett. A Nyírbátori Rendőr-kapitányság B.O. eljárást befejező határozatának indokolásában azt rögzítette, hogy az eljárás során elsősorban a munkavédelmi felügyelőség vizsgálata alapján megállapítást nyert, hogy az említett sérülést a felperes úgy okozta magának, hogy a gépet véletlenül üzembe helyezte, miközben azt szabálytalanul a munkavédelmi előírások megszegésével próbálta meg karbantartani. A felperes a keresetében dologi költség, keresetkiegészítő járadék, valamint nem vagyoni kártérítés és kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A Nyíregyházi Munkaügyi Bíróság a 2.M.588/2007/63. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította és 125.000 Ft perköltség megfizetésére kötelezte. Az ítélet indokolása szerint a perbeli balesetet kizárólag a felperes elháríthatatlan magatartása okozta, így az alperes mentesül a kártérítési kötelezettség alól. A felperes az erőgép kezelésére megfelelő jogosítvánnyal nem rendelkezett ugyan, de e vonatkozásban megtévesztette a munkáltatót, amikor a műszakvezetőknek jogosítványt mutatott be. A felperesnek közölnie kellett volna azt is, hogy a perbeli munkafolyamatot nem végezheti, mivel a gépjárművezetéstől is el van tiltva. Az alperesnek a felperest a megváltozott munkakörére tekintettel elméleti és gyakorlati oktatásban kellett részesítenie. A gyakorlati oktatást a felperes nem vitatta, és bár az elméleti oktatásra vonatkozó dokumentációt az alperes nem tudott csatolni, az oktatási kötelezettségének eleget tett, mivel a gépen elhelyezett piktogramok e vonatkozásban elegendőek voltak. A baleset személyi feltételeit tekintve, azért következett be, mert a felperes megtévesztette az alperest a képesítésével kapcsolatban. A tárgyi feltételek vonatkozásában a felperes elháríthatatlan magatartása okozta a balesetet azzal, hogy a veszélyzónába úgy ment be indokolatlanul, hogy a vontatógépet, illetve a bálaszéletelő gép vágási funkcióját nem állította le. A felperes fellebbezése folytán eljáró Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság a 4.Mf.22.244/2010/5. számú közbenső ítéletével a munkaügyi bíróság ítéletét megváltoztatta és megállapította, hogy az alperes a felperes 2003. november 8. napján bekövetkezett balesetért 60%-ban felel. A felperest perköltség fizetésére kötelező rendelkezést mellőzte. Elrendelte az iratoknak a munkaügyi bírósághoz történő visszaküldését a felperes összecszerű igényének elbírálása végett. A jogerős közbenső ítélet indokolása szerint a megyei bíróság a munkaügyi bíróság által megállapított tényállást elfogadta az ítélezése alapjául és helyesnek találta az általa felhívott jogszabályok körét is, tévesnek ítélte azonban az abból levont jogi következtetést. A munkaügyi bíróság megállapította ugyan, hogy a felperesnek a baleset bekövetkezésekor sem járművezetői, sem lassú-járművezetői, sem pedig gépkezelői engedélye nem volt, ennek meglétét az alperes körültekintően nem ellenőrizte, az előírt bizonyítható módon történő elméleti és gyakorlati oktatás nem valósult meg, a munkáltató kártérítési felelősségét azonban ennek

ellenére nem állapította meg. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az alperes nem tudta bizonyítani azt, hogy a balesetet kizárólag a felperes elháríthatatlan magatartása idézte elő, az alperes az objektív felelőssége alapján a balesetért felelősséggel tartozik. A felperes azzal, hogy a veszélyzónába indokolatlanul és oly módon ment be, hogy a meghajtó és egyben vontató gépet, illetve a bálaszélető vágási funkcióját nem állította le, a szabálytalan munkavégzés során maga is közrehatott a baleset bekövetkezésében. A munkáltató objektív felelősségére figyelemmel a kármegosztás arányát a munkáltatóra terhesebben 60-40%-os mértékben állapította meg. Az alperes a felülvizsgálati kérelmében kérte a jogerős közbenső ítélet megváltoztatását és a munkaügyi bíróság ítéletének hatályában fenntartását.

Álláspontja szerint a munkaügyi bíróság a munkavédelmi szakértő szakvéleményére alapítva helyesen állapította meg, hogy a perbeli munkavégzés tárgyi feltételei vonatkozásában a felperes elháríthatatlan magatartása okozta a balesetet azzal, hogy a felperes a veszélyzónába úgy ment be indokolatlanul, hogy a vontató gépet vagy a bálaszélető gép funkcióját nem állította le. Iratellenes a megyei bíróság megállapítása a tekintetben, hogy a jogosítvány meglétét az alperes nem ellenőrizte körültekintéssel. A perben két tanú állította egybehangzóan, hogy a felperes részükre erőgép vezetésére jogosító jogosítványt mutatott be. A munkáltató egy aggálymentesnek tűnő vezetői engedély bemutatását követően nem köteles további, az okmányirodánál történő eljárásra. A felperes a hibaelhárítást a bálaszéletelő gépen a követendő eljárásra figyelmet felhívó piktogramok ellenére hajtotta végre, úgy, hogy sem az erőgép motorját nem állította le, sem a motort és a T. tengely közötti lehajtást nem kapcsolta ki, a bálaszélető gép mozgó vágófejének üzemszerű mozgása közben próbálta meg arrébb mozdítani a bála maradványt. A munkavédelmi szakértő megállapítása szerint ez az ösztönös, normális emberi önvédelmi reakciókkal teljesen ellentétesnek minősíthető. A felperes e magatartásával több jogszabályt is megszegett. A megyei bíróság megsértette a Pp. 206. § (1) bekezdését, amely szerint a bíróság a tényállást a felek előadása és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak az egybevetése alapján állapítja meg, a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli és meggyőződése szerint bírálja el. Önmagának ellentmondó az a megállapítása, hogy a munkaügyi bíróság a tényállást helyesen állapította meg, helyesen jelölte meg az alkalmazandó jogszabályokat, azonban helytelen jogi következtetésre jutott. Helytelen jogi következtetést helyes tényállásból és helytelen jogszabályi hivatkozás alapján lehet levonni. Megsértette továbbá a Pp. 213. § (3) bekezdését azzal, hogy közbenső ítéletet hozott, mivel az elsőfokú bíróság a bizonyítást teljes körűen lefolytatta. A másodfokú bíróság az ítéletének indokolásában hivatkozik az alperes objektív felelősségére az Mt. 174. §-a szerint, holott az Mt. 174. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a munkáltató a munkavállalónak munkaviszonyával

összefüggésben okozott kárért vétkességre tekintet nélkül teljes mértékben felel. A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítélet hatályban tartását és az alperes perköltségben történő marasztalását. Hivatkozott arra, hogy erőgépvezetői engedéllyel nem rendelkezett, azt nem is kérték tőle, balesetvédelmi oktatásban nem részesült, erre vonatkozó okiratot a baleset után a kórházban akartak vele aláírattni. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A jogerős közbenső ítélet az Mt. 174. § (1) bekezdése alapján helytállónan állapította meg, hogy a perbeli baleset a felperes munkaviszonyával összefüggésben következett be, ezért az Mt. 174. § (2) bekezdése alapján az alperes védekezésére tekintettel a felperes kizárólagos, elháríthatatlan magatartására vonatkozó kimentési okot kellett vizsgálni. Amennyiben a kár bekövetkezése nem kizárólag a munkavállaló magatartására vezethető vissza, hanem abban olyan ok is közrehatott, amely a munkáltató működési körébe esik, vagy bár azon kívül esik, de a munkáltató részéről objektíve elhárítható volt a munkáltató a felelősség alól nem mentesülhet (MK.29.számú állásfoglalás c) pont). Helytállónan állapította meg a megyei bíróság az ítéletében, hogy a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (Mvt.) 51. § (1) bekezdése alapján, amely szerint a munka egészséget nem veszélyeztető és biztonságos elvégzéséhez megfelelő szakképzettségű munkavállalót kell biztosítani, a munkáltató kötelezettsége lett volna annak körültekinthető ellenőrzése, hogy a felperes rendelkezik-e megfelelő gépkezelői jogosítvánnyal. Az e tekintetben meghallgatott műszakvezetők (V.A., P.ZS.) egyike sem nyilatkozott úgy, hogy egyértelműen meggyőződött volna arról, hogy a felperes által nekik bemutatott jogosítvány kit és mire jogosít. P.ZS. a tanúvallomásában (jegyzőkönyv) kifejezetten azt adta elő, hogy látta ugyan a felperes jogosítványát, de nem győződött meg a benne lévő tartalomról. Amennyiben a felperes rendelkezett volna az erőgép kezelésére mezőgazdasági gépkezelői jogosítvánnyal, az alperesnek az Mvt. 55. § (1) bekezdése alapján akkor is elméleti és gyakorlati oktatásban kellett volna részesítenie. A fenti jogszabályi hivatkozás szerint az oktatás elvégzését a tematika megjelölésével és a résztvevők aláírásával ellátva írásban kell rögzíteni. A jogszabály által megkövetelt elméleti oktatást az alperes a munkavédelmi szakértő által készített szakvélemény szerint sem tudta bizonyítani, e követelménynek a gépen elhelyezett piktogramok nyilvánvalóan nem felelnek meg. A munkavédelmi szakvélemény ennek megfelelően tartalmazza azt, hogy az alkalmazás személyi feltételeit tekintve a balesetet kizárólag az alperes elháríthatatlan magatartása okozta, mivel az erőgép kezelésére nem megfelelő képesítéssel rendelkező személyt alkalmazott. Ezt figyelembe véve helyesen állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a kár bekövetkezése nem kizárólag a munkavállaló elháríthatatlan

magatartására vezethető vissza, így az alperes az Mt. 174. § (1) bekezdésében meghatározott objektív felelőssége alapján a bekövetkezett kárért felel. Tekintettel arra, hogy az alperes nem tudta magát kimenteni, helytállóan vizsgálta a másodfokú bíróság az Mt. 174. § (3) bekezdése szerint a kármegosztás fennállását, a felperes vétkes közrehatását a kár bekövetkezésében. E vonatkozásban is helyesen állapította meg a jogerős ítélet, hogy a baleset bekövetkezésében a felperes magatartása egyértelműen közrehatott, mivel a felperes a piktogramok nyilvánvaló jelzése ellenére sem állította le a meghajtó, illetve a vontató jármű motorját. Munkavállalói közrehatás esetén a kármegosztás helyes arányai megállapításánál, figyelemmel a munkáltató objektív felelősségére, a munkáltató vétkessége szükségképpen csökkenti a munkavállaló vétkes közrehatásának súlyát. (MK.31. számú állásfoglalás). Ezt figyelembe véve törvénysértés nélkül állapította meg a megyei bíróság a kármegosztás arányát 60-40%-os mértékben az alperesre terhesebben. Nem jelenti a Pp. 206. § (1) bekezdésének megsértését a jogerős ítéletnek az a megállapítása, hogy az ítélezése alapjául elfogadta a munkaügyi bíróság által megállapított tényállást és helyesnek ítélte az általa felhívott jogszabályokat is, azonban tévesnek minősítette az ezek alapján levont jogkövetkeztetést. Helyes történeti tényállás megállapítása, illetve megfelelő jogszabályok alkalmazása is vezethet téves jogkövetkeztetésre, hiszen tényként állapította meg az elsőfokú bíróság a gépkezelői jogosítvány hiányát, és hivatkozott az Mvt. 54. § (1) bekezdésére is, mindezekből azonban azt a téves jogkövetkeztetést vonta le, hogy e vonatkozásban nem terheli mulasztás az alperest. A Pp. 213. § (3) bekezdése alapján a bíróság szabadon mérlegeli azt, hogy a jogalap kérdésében külön közbenső ítélettel dönt-e, az ilyen irányú döntése ennek megfelelően nem jogszabálysértő. A másodfokú bíróság a Pp. 253. § (4) bekezdésében foglaltak szerint jogszerűen eljárva küldte vissza az iratokat az elsőfokú bíróságnak a közbenső ítélet meghozatalát követően. A fentiek alapján a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest a felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére. Az alperes a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 3. § (3) bekezdése alapján köteles az 1990. évi XCIII. törvény 39. § (3) bekezdés d) pontja szerint megállapított felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére.

Budapest, 2012. június 27.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró
A kiadmány hitelül: Nné tisztviselő